

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 10.martā Nr. 1-8/13

Tieslietu ministram
Jānim Bordānam
tm.kanceleja@tm.gov.lv

Par likumprojektu

"Grozījumi Ieslodzījuma vietu pārvaldes likumā"
(VSS-143)

Tiesībsargs vairākkārt saņēmis personu iesniegumus par apstākļiem transportlīdzekļos, kas paredzēti ieslodzīto pārvadāšanai (konvojēšanai). Personas vērsa uzmanību uz minēto apstākļu neatbilstību ceļus satiksmes drošības prasībām attiecībā pret konvojējamajiem, kā satiksmes dalībniekiem.

Apzinot minēto situāciju, kā arī klātienē apskatot Valsts policijas ieslodzīto pārvadāšanai paredzētos transportlīdzekļus un apstākļus tajos, tiesībsargs 2018.gadā organizēja diskusiju par prasībām transportlīdzekļiem ieslodzīto personu konvojēšanai. Diskusija piedalījās Tieslietu ministrijas, Ieslodzījumu vietu pārvaldes, Valsts policijas, Satiksmes ministrijas un Ceļu satiksmes drošības direkcijas pārstāvji. Tajā tika apzināta un apspriesta iestāžu ieskatā būtiskākās prasības šāda veida transportlīdzekļiem.

Tiesībsargs vērsa dalībnieku uzmanību, ka apstākļi transportlīdzekļos, kuri ir būtiski no cilvēktiesību viedokļa, proti, ikvienam, t.sk., ieslodzītajam, ir tiesības uz drošību piedaloties ceļu satiksmē. Dalībnieki vienojās par vienotām minimālajām prasībām, kurām jāatbilst ikvienam transportlīdzeklī ar kuru notiek konvojēšana. Tāpat tika panākta vienošanās, ka *minētās prasības tiks nostiprinātas nozares darbību reglamentējošā normatīvā aktā līdz 2019.gada februārim*. Tomēr līdz 2020.gada februārim normatīvā akta līmenī prasības telpām transportlīdzekļos, kuros tiek pārvadātas ieslodzītās personas definētas netika.

Vēršu uzmanību, ka jau 2016.gada 6.aprīlī tika pieņemts Ministru kabineta rīkojums Nr.248 "Par Valsts policijas attīstības koncepciju". Atbilstoši

minētā rīkojuma 4.punktam¹ ieslodzīto personu konvojēšana līdz 2021.gadam tiks pilnībā nodota Tieslietu ministrijai (Ieslodzījuma vietu pārvaldei).

2020.gada 20.februārī Valsts sekretāru sanāsmē tika izsludināts likumprojekts "Grozījumi Ieslodzījumu vietu pārvaldes likumā" (VSS-143) (turpmāk - Likumprojekts), kuru mērķis ir pilnveidot Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) amatpersonu darbības regulējumu. Lai gan valsts pozitīvs pienākums ir veikt nepieciešamos pasākumu, t.sk., izstrādājot attiecīgo jomu regulējošos normatīvos aktus, lai novērsu iespējamās cilvēktiesību pārkāpumus, tomēr Likumprojekts neparedz definēt noteiktas prasības apstākļiem telpās transportlīdzekļos, kuri paredzēti ieslodzīto personu konvojēšanai.

Nepastāvot noteiktām prasībām transportlīdzekļiem un apstākļiem ieslodzīto konvojēšanai, tās nevar objektīvi izvērtēt satiksmes drošības kontekstā. Turklāt tas liedz arī iestādei (Pārvaldei) noteikt vienotas un pamatotas prasības, veicot transportlīdzekļa pārbūvi vai pielāgošanu ieslodzīto personu konvojēšanai. Līdz ar to pastāv iespējamība, ka apstākļi transportlīdzekļos konvojēšanai var nebūt droši ieslodzītām personām, ceļu satiksmes drošības izpratnē. Savukārt no cilvēktiesību viedokļa raugoties nav pieļaujama situācija, kad ieslodzītie tiek pārvietoti transportlīdzekļos, apstākļi, kuros neatbilst ceļu satiksmes drošības prasībām, un var radīt draudus šo personu dzīvībai vai veselībai. Arī Spīdzināšanas novēršanas komiteja (CPT)² definējusi minimālās prasības transportlīdzekļiem ieslodzīto konvojēšanai.

Ministru kabineta kārtības ruļļa³ 91.punkts nosaka institūcijas, kuru atzinums ir nepieciešams likumprojekta sasakņošanas stadijā. Tiesībsargs nav minēto institūciju lokā. Tomēr tiesībsarga funkcija un uzdevums ir veicināt cilvēktiesību aizsardzību un sekmēt labas pārvaldības principu ievērošanu valsts pārvaldes darbībā. Ņemot vērā minēto, kā arī, ievērojot Satversmes tiesas praksē nostiprināto labas likumdošanas principu, aicinu papildināt Likumprojektu ar jaunu IV¹nodaļu par prasībām ieslodzīto personu konvojēšanai apredzētajiem transportlīdzekļiem. Definējot būtiskākās prasības transportlīdzekļiem ieslodzīto konvojēšanai, proti,

1. Tajā jābūt atsevišķs nodaļījumam aizturētā pārvadāšanai un tas nevar būt mazāks par 0,6m² neatkarīgi no transportēšanas ilguma. Ja nodaļījumi transportlīdzekļos paredzēti vairāku personu pārvadāšanai uz nelieliem attālumiem, tie nevar būt mazāki par 0,4m² personai, bet lielākiem attālumiem - 0,6m²;
2. Transportlīdzeklim ir jābūt tīram, pietiekami augstam, apgaismotam un ventilētam;
3. Aizturētās personas jāpārvadā transportlīdzekļos, kas atbilstoši šim nolūkam paredzēti, ņemot vērā visas attiecīgās drošības prasības, lai aizsargātu aizturētās personas;

¹ <https://m.likumi.lv/doc.php?id=281390>

² <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/cpt-factsheet-on-transport-of-detainees>

³ Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumi Nr.300

4. Pārvadāto aizturēto skaitam ir jāatbilst izmantojamajā transportlīdzeklī pieļaujamajam;
5. Aizturētie nedrīkst palikt eskorta vagonā kuģu pārbraukšanas laikā, ja tas ir pretrunā prāmju iestāžu drošības noteikumiem;
6. Visiem transportlīdzekļiem, ko izmanto aizturēto personu pārvadāšanai, jābūt aprīkoti ar atbilstošām drošības ierīcēm (piemēram, drošības jostām).

Lūdzu informēt par minēto priekšlikumu turpmāko virzību un prognozējamiem termiņiem šo prasību apstākļiem transportlīdzekļos ieslodzīto pārvadāšanai ieviešanai.

Ar cieņu
Tiesībsargs

J.Jansons